

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
Силабус навчальної дисципліни
Менеджмент бізнесу

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
Силабус навчальної дисципліни
Менеджмент бізнесу

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет МЕНЕДЖМЕНТУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Факультету менеджменту
Шавкун І.Г.
(ініціали та прізвище)
2025

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МЕНЕДЖМЕНТ БІЗНЕСУ

(назва навчальної дисципліни)

підготовки першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
за спеціальністю 102 ХІМІЯ
галузі знань 10 ПРИРОДНИЧІ НАУКИ

викладач: Маркова С.В., д.с.н., професор кафедри бізнес-адміністрування і менеджменту ЗЕД

Обговорено та ухвалено
на засіданні кафедри бізнес-адміністрування і менеджменту
зовнішньоекономічної діяльності

Протокол № 7 від " 16 " січня 2025 р.
Завідувач кафедри ділової комунікації

(підпис) Бікулов Д.Т.
(ініціали, прізвище)

2025 рік

МЕНЕДЖМЕНТ БІЗНЕСУ

Викладачі: доктор економічних наук, професор Маркова Світлана Вікторівна

Кафедра: *бізнес-адміністрування і менеджменту зовнішньоекономічної діяльності, VI корпус, ауд. 108*

E-mail: *masvvi@outlook.com*

Телефон: *(068) 863-73-15*

Інші засоби зв'язку: *Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)*

1. Опис навчальної дисципліни

Мета курсу – засвоєння здобувачами вищої освіти системних знань щодо об'єктивних закономірностей, умов, процесів і специфічних особливостей організації бізнесу, розуміння концептуальних основ системного управління організаціями, набуття умінь організації маркетингової діяльності, фінансування бізнесу, здійснення бізнес-планування, оцінки ефективності бізнесу.

Вивчення курсу передбачає поєднання різних форматів та методів навчання:

- інтерактивний формат навчання, основою якого є проведення дебатів, обговорень, дискусій щодо проблемних ситуацій, які мають місце в організації власного бізнесу;
- виконання практичних занять, розв'язок ситуаційних завдань індивідуально та в групах.

Курс орієнтований на:

- вивчення засад здійснення бізнес-планування;
- засвоєння інструментарію та технологій ведення маркетингової діяльності сучасного бізнесу;
- набуття навичок пошуку та обґрунтування доцільності різних джерел фінансування бізнесу;
- вміти здійснювати оцінку ефективності та рентабельності бізнесу;
- набуття навичок формування та розвитку власних лідерських якостей, налагодження ефективної роботи в команді.

Застосування цього інструментарію допоможе студентам підготуватися до професійної діяльності, організації власного бізнесу, максимального використання потенціалу особистості. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен: знати:

- сутність основних понять і категорій менеджменту та управління,
- принципи, методи та функції організації бізнесу;
- основи бізнес-планування, організації та оподаткування бізнесу;
- оцінки ефективності бізнесу, забезпечення його розвитку. вміти:
- обґрунтовувати доцільність та актуальності бізнес-ідеї;
- розробляти маркетинговий план розвитку бізнесу;
- формувати виробничо-організаційну структуру підприємства;
- оцінювати ризики бізнесу;
- здійснювати аналіз ефективності та рентабельності бізнесу;
- розраховувати інвестиційну привабливість бізнес-проекту.

Паспорт навчальної дисципліни

Освітня програма, рівень вищої освіти:	Хімія бакалавр						
Статус дисципліни:	блок дисциплін вільного вибору студента в межах Університету						
Кредити ECTS	2	Навч. рік:	2024-25	Рік навчання	4	Тижні	11
Кількість годин	60	Кількість змістових модулів	3	Лекційні заняття – 20 Самостійна робота – 40			
Вид контролю:	залік						
Посилання на курс в Moodle			https://moodle.znu.edu.ua/course/view.php?id=1248				
Консультації: <i>особисті – вівторок, четвер, з 11:30 до 12:30, VI корпус, ауд. 108;</i> <i>дистанційні – Viber та Zoom, за попередньою домовленістю.</i>							

2. Методи досягнення запланованих освітньою програмою компетентностей і результатів навчання

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен набути таких результатів навчання (знання, уміння тощо) та компетентностей:

Компетентності

ЗК 1 Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2 Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 3 Здатність працювати у команді.

ЗК 4 Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

ЗК 7 Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

Результати навчання

Р 17 Працювати самостійно або в групі, отримати результат у межах обмеженого часу з наголосом на професійну сумлінність та наукову доброчесність

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Поняття, сутність бізнесу та підприємництва

Визначення бізнесу та підприємництва. Історичні аспекти розвитку підприємництва. Основні форми бізнесу. Принципи ведення бізнесу. Роль підприємництва в економіці. Відмінності між бізнесом та підприємництвом. Суб'єкти підприємницької діяльності. Етичні засади бізнесу.

Тема 2. Загальна характеристика підприємницької діяльності

Сутність підприємницької діяльності. Основні види підприємництва. Функції підприємництва. Етапи розвитку підприємницької діяльності. Ризики підприємницької діяльності. Організаційно-правові форми підприємництва. Фінансові аспекти підприємництва. Соціальна відповідальність бізнесу.

Тема 3. Підприємець та його ділові якості

Поняття підприємця. Ключові особистісні якості підприємця. Професійні компетенції підприємця. Лідерські якості підприємця. Мотивація та психологічна стійкість. Вплив освіти на розвиток підприємця. Помилки підприємців-початківців. Приклади успішних підприємців.

Тема 4. Державне регулювання підприємницької діяльності

Значення державного регулювання підприємництва. Законодавча база підприємницької діяльності. Основні регуляторні органи. Ліцензування та сертифікація. Податкове регулювання.

Державні програми підтримки підприємництва. Антимонопольна політика. Контроль та відповідальність підприємців.

Тема 5. Основні кроки підготовки до початку бізнесової діяльності

Вибір бізнес-ідеї. Аналіз ринку та конкурентного середовища. Оцінка стартового капіталу. Вибір організаційно-правової форми бізнесу. Складання бізнес-плану. Пошук інвесторів та джерел фінансування. Підбір персоналу. Визначення маркетингової стратегії.

Тема 6. Ринок та конкуренція у системі підприємництва

Поняття ринку та його функції. Види ринків за рівнем конкуренції. Особливості конкурентного середовища. Стратегії конкурентної боротьби. Аналіз конкурентів та їхніх стратегій. Цінова та нецінова конкуренція. Бар'єри входу на ринок. Вплив глобалізації на конкуренцію.

Тема 7. Реєстрація підприємницької діяльності

Вибір організаційно-правової форми підприємства. Етапи реєстрації підприємницької діяльності. Подача документів до реєстраційних органів. Отримання дозвільної документації. Реєстрація в податкових органах. Відкриття банківського рахунку. Постанова на облік у фондах соціального страхування. Вибір системи оподаткування.

Тема 8. Організація виробництва товару/послуги

Вибір технологічного процесу. Закупівля сировини та матеріалів. Організація виробничого процесу. Контроль якості продукції. Управління персоналом у виробництві. Логістика та зберігання продукції. Собівартість продукції та її оптимізація. Інноваційні технології у виробництві.

Тема 9. Ціноутворення

Основні підходи до ціноутворення. Вплив попиту та пропозиції на ціну. Фактори, що впливають на формування ціни. Методи ціноутворення. Цінові стратегії підприємства. Регулювання цін державою. Політика знижок та акцій. Аналіз та прогнозування цінових тенденцій.

Тема 10. Оподаткування підприємницької діяльності

Системи оподаткування підприємців. Прямі та непрямі податки. Спрощена система оподаткування. Загальна система оподаткування. Податок на прибуток та ПДВ. Фіскальні ризики та податкова оптимізація. Податковий контроль та відповідальність. Податкові пільги та державна підтримка.

4. Структура навчальної дисципліни

Вид заняття /роботи	Назва теми	Кількість годин		Згідно з розкладом
		о/д.ф	з.ф.	
<i>1</i>	<i>2</i>	<i>3</i>	<i>4</i>	<i>5</i>
Лекція 1	Тема 1. Поняття, сутність бізнесу та підприємництва, менеджменту	2		<i>тиждень 1</i>
Лекція 2	Тема 2. Загальна характеристика підприємницької діяльності	2		<i>тиждень 1</i>
Лекція 3	Тема 3. Підприємець та його ділові якості	2		<i>тиждень 2</i>
Лекція 4	Тема 4. Державне регулювання підприємницької діяльності	2		<i>тиждень 2</i>
Лекція 5	Тема 5. Основні кроки підготовки до початку бізнесової діяльності	2		<i>тиждень 3</i>
Лекція 6	Тема 6. Ринок та конкуренція у системі підприємництва	2		<i>тиждень 3</i>
Лекція 7	Тема 7. Реєстрація підприємницької діяльності	2		<i>тиждень 4</i>

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ МЕНЕДЖМЕНТУ
Силабус навчальної дисципліни
Менеджмент бізнесу

Лекція 8	Тема 8. Організація виробництва товару/послуги	2		<i>тиждень 4</i>
Лекція 9	Тема 9. Методи пошуку фінансових та трудових активів	2		<i>тиждень 5</i>
Лекція 10	Тема 10. Оподаткування підприємницької діяльності	2		<i>тиждень 5</i>
Всього		20		

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою	
		Екзамен	Залік
A	90 – 100 (відмінно)	5 (відмінно)	Зараховано
B	85 – 89 (дуже добре)	4 (добре)	
C	75 – 84 (добре)		
D	70 – 74 (задовільно)	3 (задовільно)	
E	60 – 69 (достатньо)		
FX	35 – 59 (незадовільно – з можливістю повторного складання)	2 (незадовільно)	Не зараховано
F	1 – 34 (незадовільно – з обов'язковим повторним курсом)		

ОСНОВНІ ДЖЕРЕЛА

Підручники

1. Економіка і бізнес : підручник / за ред. д.е.н., проф. Л. Г. Мельника, д.е.н., проф. О. І. Карінцевої. Суми : Університетська книга, 2021. 316 с.
2. Економіка підприємства : підручник : у 3 т. / Харків. нац. автомоб.-дор. ун-т; за ред. А. В. Непрана, І. Ю. Шевченко. Харків : Вид-во Іванченка І. С., 2024. URL: <https://dspace.khadi.kharkov.ua/handle/123456789/20247>
3. Маркова С., Коновалова А., Лисенко І. Сучасні маркетингові інструменти просування бізнес-проектів на підприємстві. *Ефективна економіка*. 2022. С. 225–230. URL: <https://www.nauka.com.ua/index.php/ee/article/view/540>.
4. Маркова С., Марков І. Актуальні можливості та загрози бізнес-процесів в Україні під час війни / у кн.: Соціальне підприємництво та традиційні форми бізнесу. Запоріжжя : Видавець Мокшанов В. В., 2023 С. 41–49.
5. Чернікова Н.М., Діденко О.П., Долина Р.М. Удосконалення поняття бізнес-процесів підприємств в умовах цифрових змін. *Економічний простір*. 2022. № 182. С. 158–162.
6. Chernikova N. World Trends in Digitization of Enterprises' Economic Processes. *Lasvalaikio Tyrimai*. 2 (16). 2020. P. 23–29.

Основна:

1. Актуальні проблеми теорії та практики менеджменту зовнішньоекономічної діяльності : колективна монографія / за заг. ред. Д. Т. Бікулова, О. М. Олійника. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2021. 340 с.
2. Маркова С. В., Головань О. О., Олійник О. М., Марков І. Методологія та інструменти пректного управління бізнес-процесами в умовах війни. *Ефективна економіка*. 2023. № 11. С. 135–142.

3. Менеджмент міжнародного бізнесу в умовах Індустрії 4.0 : колективна монографія / за заг. ред. Д. Т. Бікулова, О. М. Олійника. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 424 с.

4. Столяренко О. Б. Психологія особистості. URL: <https://westudents.com.ua/knigi/529-psihologya-osobistost-stolyarenko-ob.html>

5. Сучасні вектори розвитку менеджменту міжнародного бізнесу : колективна монографія / за заг. ред. Д. Т. Бікулова, О. М. Олійника. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2023. 446 с.

6. Сучасні концепції бізнес-адміністрування : колективна монографія / за заг. ред. Д. Т. Бікулова, О. М. Олійника. Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2022. 352 с.

Додаткова:

1. Гусева О. Ю., Хлевицька Т. Б. Психологія підприємництва і бізнесу : навч. посіб. Київ : ДУТ. 2020. 262 с. URL: <http://www.dut.edu.ua/ru/lib/1/category/96/view/2158>

2. Маркова С. В. Економічні аспекти управління життєзабезпечення діяльності промислового підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету: науковий журнал. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство.* 2020. № 34. С. 219–223. URL: http://www.visnyk-econom.uzhnu.uz.ua/archive/34_2020ua/39.pdf.

3. Маркова С. В., Головань О. О., Бікулов Д. Т., Маказан Є. В. Інтеграція фінансового обліку та стратегування в управління бізнес-процесами міжнародних компаній. *Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка».* 2025. № 1. С. 225–230.

4. Маркова С. В., Марков І. Бізнес-технології: ІТ як каталізатор ефективності та росту. Міжнародна науково-практична конференція «науковий вимір осмислення та пошуку оптимальних моделей розвитку України: маркетинговий, економічний, фінансовий та управлінський аспекти». Київ, 2024. С. 235–239.

5. Моделювання та реінжиніринг бізнес-процесів: підручник / С. В. Козир, В. В. Слесарєв, С. А. Ус, Т. В. Хом'як; М-во освіти і науки України; Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка». Дніпро : НТУ «ДП», 2022. 163 с.

6. Олійник М. О., Головань О. О., Маркова С. В. Сучасні стратегії STP-маркетингу бізнес-структур в умовах індустрії 4.0. *Галицький економічний вісник.* 2023. Т. 83. № 4. С. 97–105. URL: https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2023.04.097

Інформаційні джерела:

Періодичні видання України з проблем бізнесу:

1. Бізнес: журнал. URL: <http://www.business.ua>

2. Інтернет-портал аналітичних центрів України. URL: <http://www.intellect.org.ua>

3. Сучасні проблеми економіки і підприємництва: збірник наукових праць.
URL: <http://journals.kpi.ua/ua/22>

4. Українська інвестиційна газета «Інвестгазета» – всеукраїнський фінансово-економічний тижневик. URL: <http://www.investgazeta.net>

5. Український діловий щотижневик «Галицькі контракти». URL: <http://kontrakty.ua>

Сайти асоціацій консультантів:

1. Асоціація інженерів-консультантів України. URL: <https://aescu.org.ua/>

2. Асоціація професійних політичних консультантів України (АППК). URL: <http://appc.org.ua/pres-reliz/>

3. Інтернет-портал аналітичних центрів України. URL: <http://www.intellect.org.ua>

4. Консалтингова онлайн платформа ConsultancyUK. URL: <http://www.consultancy.uk/>

5. Сайт Інституту економічних досліджень та політичних консультацій. URL: <http://www.ier.com.ua/>

6. Спілка податкових консультантів України. URL: <http://www.taxadvisers.org.ua/>

7. FEACO (Європейська федерація асоціацій консультантів з економіки та управління). URL: <http://www.feaco.org>

8. IMC USA (Інститут менеджмент-консультантів США). URL: <http://www.imcusa.org/>

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ¹

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. Студенти, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані на найближчій консультації впродовж тижня після пропуску. Відпрацювання занять здійснюється усно у формі співбесіди за питаннями, визначеними планом заняття. В окремих випадках дозволяється письмове відпрацювання шляхом виконання індивідуального письмового завдання.

Студенти, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до відпрацювання не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Усі письмові роботи, що виконуються слухачами під час проходження курсу, перевіряються на наявність плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення UniCheck. Відповідно до чинних правових норм, плагіатом вважатиметься: копіювання чужої наукової роботи чи декількох робіт та оприлюднення результату під своїм іменем; створення суміші власного та запозиченого тексту без належного цитування джерел; рерайт (перефразування чужої праці без згадування оригінального автора). Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви

запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на Moodle: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=103857>

Виконавці індивідуальних дослідницьких завдань обов'язково додають до текстів своїх робіт власноруч підписану Декларацію академічної доброчесності (див. посилання у Додатку до силабусу). Роботи, у яких виявлено ознаки плагіату, до розгляду не приймаються і відхиляються без права перескладання. Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем.

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються у ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел:

Електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>

Цифрова повнотекстова база даних англomовної наукової періодики JSTOR: <https://www.jstor.org/>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Під час виконання заходів контролю (термінологічних диктантів, контрольних робіт, іспитів) використання гаджетів заборонено. У разі порушення цієї заборони роботу буде анульовано без права перескладання.

Комунікація

Базовою платформою для комунікації викладача зі студентами є Moodle.

Важливі повідомлення загального характеру – зокрема, оголошення про терміни подання контрольних робіт, коди доступу до сесій у CiscoWebex та ін. – регулярно розміщуються викладачем на форумі курсу. Для персональних запитів використовується сервіс приватних повідомлень. Відповіді на запити студентів подаються викладачем впродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на сторінці курсу у Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам».

Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим, або ваше питання потребує термінового розгляду, направте електронного листа з позначкою «Важливо» на адресу masvvi@outlook.com. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище та ім'я, курс та шифр академічної групи.